

Letingen ga mange overraskelser

DEN UNGE SLEKTSGRANSKEREN. Kenneth Bratland utenfor huset tipp tipp-oldefaren Elias Mikkelsen Rolland bygde i Salhus i 1869. Edith Hansen (87) var gift med hans barnebarn.

' slektsgranskning

Hovedfagstudenten **KENNETH BRATLAND** (24) fra Åsane er en erfaren slektsgransker, og øser villig av kunnskapen sin.

ØIVIND ASK (tekst og foto)

oivind.ask@bt.no

Kenneth Bratland (ken-brat@frisurf.no) har fått anegalleriet sitt på plass, og nå er han særlig opptatt av å finne opplysninger om hvordan forfedrene hans «hadde det», hvordan de levde og hva de tenkte.

Alt dette er ambisiøse mål, men den unge historiestudenten har funnet mye allerede. Kunnskapene har han tilegnet seg bruker han også til å rettlede andre gjennom slektsgranskningens kurs i DIS-Hordaland. Han er også sekretær i foreningen.

– Hvordan ble du interessert i slekt og farne dager?

Dampskibet «Stanley»

– Det veit eg egentleg ikkje, men den ble tidlig vekket, allereie som 11-12-åring begynte eg å mase på besteforeldrene mine om at dei måtte fortelle fra sin eigen oppvekst. Siden begynte eg å leite i bygdebøkene, men etterkvart forsto eg at eg måtte i primærkildene, sier hovedfagstudenten.

Men slektsgranskning er mer enn navn og årstall. Personlige opplysninger finner vi ikke i de offisielle kildene, da må vi bruke fantasien og søke andre steder, ikke minst snakke med andre, gjerne eldre slektninger.

– For meg begynte i grunnen ballen å rulle då farmor fortalte at hennar bestefar, Nils Knutsen Nordås, var einaste overlevande då D/S «Stanley» forliste utenfor Danmark like etter at far hennar blei født i 1894. Med disse opplysningene på plass var det enkelt å nøste.

Da Kenneths farfar skulle til Danmark «true» guttungen han til å stikke innom museet i Hanstholm. Her

fikk han blant annet kopier av avisoppslagene om ulykken, der Nils Knutsen Nordås var intervjuet om strabasene. Uten samtalen med farmoren hadde det tatt litt mer tid å spore opp disse opplysningene, kanskje hadde muligheten vært tapt, for farmoren er borte nå.

Ikke alt ligger i arkivene

Under forliset julen 1894 omkom 22 mann i det kalde vannet. Bare Kenneths tippoldefar klarte seg, den gangen en ung mann på 28 år og maskinist på dampskipet.

Nils Knutsen Nordås var født på Lille Damsgård i 1866. Han begynte som lærling på Laksevåg verft 13 år gammel, og reiste siden ut som maskinist. Nils fikk et langt liv, døde først i 1948, 82 år gammel.

Kenneth har foto av alle åtte oldeforeldrene sine, alle 16 tippoldeforeldrene, halvparten av tipp-tipp oldeforeldrene og tre av tipp-tipp-tipp oldeforeldrene. Alle har han fått gjennom

slekten sin. Det eldste bildet i samlingen har reist halve kloden rundt på veien fra Vaksdal til Åsane.

Neste kloden rundt

– Me får mange overraskingar underveis, og eg hadde aldri trudd at eg skulle få tak i foto av tipp-tipp-tipp oldefar.

Ole Johannessen Herfindal som ble født i 1805 var en svært produktiv mann. 21 barn ble han far til, første gangen 29 år gammel, siste gang 70 år. For å klare dette var det ikke nok med en kone, så da Ole ble enkemann giftet han seg på nytt med tremenningen sin som var 27 år yngre.

Noen av barna hans utvandret til Amerika, og tok bildet av foreldrene med seg. Da Frøydis Herfindal arrangerte slektstreff for noen år siden, viste hun bildet hun hadde fått tilsendt fra amerikanske slektninger.

PRODUKTIVE. Ole Johannessen Herfindal og hans andre kone, 27 år yngre Kari Olsdatter Herfindal. De to fikk 12 barn.

Ostraskuten på heimtur i 1742

Kenneths «syv ganger-tippoldefar» Niels Steffensen Blom, ble født i 1705 på Blom, nabogården til Havråtunet på Osterøy. Da han giftet seg med syv år yngre Anna Jensdatter Antun i 1742 fikk han laget tre, kanskje flere, glassmalerier der han selv og foreldrene ble portrettert. Disse ga han til Haus kirke.

I 1860-årene ble den gamle Haus kirke revet. I kirken hang fortsatt glassmaleriene. Disse ble tatt vare på og gitt videre til Bergen Museum.

Under slektsgranskningen kom Kenneth over opplysninger som nevnte disse glassmaleriene. Han ble nysgjerrig og tok turen til museet på Nygårdshøyden. Der var de ikke lenger, men arkivaren anbefalte ham å ta kontakt med Kunstindustrimuseet.

– Etter mye om og men fant dei glassmaleriene på lageret. Museet hadde ingen opplysninger i kartotekkortet, utenom den påmalte teksten.

Faren til Niels, som døde bare 27 år gammel, sitter til hest, moren Marta hever glasset for sønnen sin, og Niels står om bord i en ostraskute. Anna var for øvrig født på Velestrand, men vokste opp på gården Antun.

Det var vanlig at flere gårdbrukere slo seg sammen og eide skuter i lag. Dette var fornuftig av flere grunner. Det var for kostbart å anskaffe en båt alene, og ved havari var de flere som kunne dele tapet.

Den gamle minneboken

Vi må tenke på alle muligheter for utfyllende opplysninger. Ta kontakt med familien, rundt i hjemmene henger det ofte slektsbilder.

– Då eg oppdaga at ein av tipp-tipp oldefedrane mine, Ole M. Bakke, hadde vært ordførar i Fjaler, tok eg ein sjanse og ringte til kommunen. Svært ofte har kommunekontorene portrett-bilder av tidlegare ordførare på veggen, og eg traff blink.

Askvoll på 1800-tallet

Men – og her fikk Kenneth en virkelig overraskelse – en ansatt i kommuneadministrasjonen husket at de for 10-15 år siden fikk kopiert en håndskrevet bok fra den gamle ordføreren. Her fortalte Ole M. Bakke om livet sitt fra barndommen frem til 1894.

Han ble født i 1816 og døde 1895. På 1700 og 1800-tallet var folk mye mer slektsbevisst enn i dag, og i boken nevner Ole M. Bakke slekt i fleng, også i tiden før kirkeboken for Holmedal ble påbegynt i 1755. Det sier seg selv at boken er et verdifullt dokument for bygdehistorikere og slektsgranskere. Det er ikke umulig at tilsvarende ligger stuet vekk rundt om på loft og i kjellere.

Felles aner

– Nå er det min tur til å gi deg ein overrasking. Eg ser at Peder Olssen Fristad som levde fra 1722-1795 er din tipp-tipp-tipp-tipp oldefar. Han står også på min aneliste. Det artige er at Peder og hans slekt blir omtalt i dagboken til Ole M. Bakke, for Peder O. Fristad var hans oldefar, ler Kenneth Bratland.

Har du tips?

Dette er andre artikkel i en serie om slekter og slektsgranskning, som kommer på navnesiden første fredag hver måned. Har du tips om spennende slekthistorier kan du kontakte BT på: navn@bt.no Forrige artikkel sto 5. april